

Elektirik işleri etüt idaresi teşkiline dair kanun lâyihası ve İktisad ve Bütçe encümenleri mazbataları(1/260)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/1873

7-VI-1935

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Elektirik işleri Etüt İdaresi teşkiline dair İktisad vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 6-VI-835 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

I. İnönü

Elektirik işleri etüt idaresi teşkiline dair kanun lâyihasının esbabı mucibesidir

Sair medenî memleketlerde olduğu gibi, bizde de halkın zarurî ihtiyaçları arasına girmekte bulunan ve süratle inkişaf eden sanayimizle, istikbalde bir kısım demir yollarımızın en ehemmiyetli ihtiyacını teşkil edecek olan elektirik enerjisini, memleketin her tarafına bol ve ucuz dağıtmak, Hükümetin başlıca gayelerinden birini teşkil etmektedir.

Bir kaç küçük su santrali istisna olunursa, memleketimizde kurulmuş elektirik santralleri, ya ihraca kabiliyeti olan iyi cins taş kömürü, veya yabancı illerden getirilen mayi mahrukat ile işledilmekte ve elektirik enerjisi yüksek fiatlarla satılmaktadır. Halbuki elektirik enerjisinin en ekonomik şartlar içinde istihsali, memlekette mevcut su kuvvetlerinden, taş kömürlerinden, veya şimdiye kadar kullanılmayan kömür süprüntülerinden (Zonkuldak havzasındaki miXte ve şlamlar) istifade edecek büyük miktarda santrallerinin kurulmasile kabildir.

Bundan başka elektirik işlerinin rasyonel bir tarzda inkişaf edebilmesi için, bu işlerin metodik bir tarzda etüt edilmesi ve memleketin elektrikleştirilme işlerinin merkezde bir mecradan geçmesi medenî memleketlerin hemen hepsinde doğru görülmüştür.

Bu sebeplerden ötürü E. İ. E. (Elektirik işleri etüt) idaresinin vücade getirilmesi düşünülmüş ve bu dörd fasıllı kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Kanun lâyihasının birinci fasılda, böyle bir idarenin yapacağı etütlerin, süratle ve kolaylıkla başarılabilmesi, ancak ticarî prensipler dahilinde çalışmasile kabil olacağından, elektirik işleri etüt idaresine de ticarî prensiplerle çalışan sair Devlet müesseselerinin hususî karakteri verilmiştir.

Gerek su kuvvetlerinden gerek taş kömürlerinden istifade edecek santrallerin tesisi, bu enerji membaları hakkında esaslı teknik malûmatın toplanmasına mütevaffıktır. Halbuki, ne su kuvvetleri ne de taş kömürleri hakkında şayanı istifade kâfi malûmat mevcut olmadığından enerji membaları aramak ve bunlardan istifade etmek üzere lâzımgelen rasatları ve sair ameliyatı yapmak ve sondajlar yaptırmak, E. İ. E. idaresinin arasına konulmuştur.

Bundan başka, yapılması lâzım olan müteaddid elektirik işleri de kanunun ikinci maddesine idhal edilmiştir.

Bu işleri elektirik işleri etüt idaresinin, başka bir çok işleri olan herhangi bir mevcud teşekkülden daha iyi başarabileceği şüphesizdir. Çünkü bu işlerle doğrudan doğruya alakası

olan bu idare, lâzım olan bilûmum teknik elemanlara sahip olabilecek, ve bütûn dikkat ve mesaisini bu işlere hasredebilecektir.

Bir iki büyük şehir müstesna olmak üzere, belediyelerin doğrudan doğruya, veya imtiyaz vermek suretile vücade getirdikleri santrallerin matlub şeraiti fenniye ve iktisadiyeyi haiz olmaktan uzaktır. Diğer taraftan, her hangi bir şehir için kurulacak küçük bir santralın ucuz enerji membaından istifade eden büyük bir muntaka santrali kadar iktisadi olunacağı uzun yıllardanberi Avrupa ve Amerikada yapılan tetkikat neticesinde, müzakaşa edilemeyecek bir şekilde tesbit edilmiştir.

Bu itibarla, belediyer, elektrik santrali kurmadan, veya mevcut santrallerini tevsi etmeden, E. İ. E. İdaresine müracaata mecbur tutulmuşlardır. Hükûmet sermayesile kurulacak sanayi müessesleri de aynı şartlara tâbi tutulmuştur.

İkinci fasılda E. İ. E. İdaresinin sureti tedvirine dair teklif olunan maddeler şimdiye kadar kabul edilmiş esaslara istinad ettirilmiştir. Bu idareye verilen salâhiyetler her nekad, işlerin geniş çerçeveler içinde yürütülüb bu nisbette büyük muvaffakiyetler elde edilmesi için şumullü ise de, kurulan murakabe ve teftiş usulleri de o derece sıkı ve etraflıdır. Bundan başka bu İdare hazırladığı projeleri kendisi tatbik etmeyüb bu projeleri rentabilite hesaplarile beraber tatbik olunmak üzere teşkil edilmesi düşünölen Eti Banka verecektir, ve bunların işletme hususu Eti Bank tarafından tahakkuk ettirilecektir.

Üçüncü fasılda E. İ. E. İdaresinin nelerden ibaret olduğunu, dördüncü fasılda da istifade edeceği muafiyetlerle, dahili nizamnamenin bu kanunun meriyetinden itibaren en geç bir yıl zarfında tanzim edilmesinin mecburi olduğunu gösteren, ve diğer bazı müteferrik maddeler yazılmıştır.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad Encümeni
Karar No. 44
Esas No. 1/260

11 - VI - 1935

Yüksek Başkanlığa

Elektrik işleri etüt idaresi teşkiline dair İktisad vekilliğince hazırlanmış İcra Vekilleri Heyetinin 9-VI-1935 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen kanun lâyihası Encümenimize verilmekle Ekonomi bakanı hazır olduğu halde okundu ve görüşüldü:

Elektrik enerjisinin milletlerin medeni ve içtimai hayatının ilerlemesi noktasından yapıldığı büyük tesir inkâr edilemeyecek bir hakikattir. Medeniyette ileri gitmiş memleketlerin köylerine kadar götürölen bu kuvvetin bizde hala sayılı beş on memlekete münhasır kalması üzerinde bihakkin durulacak içtimai noksanlarımızdan biridir.

Elektriği elde edecek tâbii bir çok vasita-

lara sahip olmak memleketimizin bu kıymetli vasıttan mahrum kalmasını doğru bulmayan Hükûmetimizin biranevvel memleketimizi de bol ve ucuz elektrik enerjisinden istifade ettirmek için Yüksek Kamutaya sunduğu lâyihası Encümenimiz de çok yerinde ve faydalı bulmuş ve maddeleri ayuen kabul etmiştir. Ancak lâyihamın 22 nci maddesinin son fıkrası muvakkat mahiyette bir hüküm olduğundan Encümenimiz bu fıkra hükmünü 2 nci muvakkat madde ile birleştirmiştir.

Müstacelen müzakere edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Rs. M. M. Kâ.
Ş. Kesebir İ. Sabuncu D. R. F. Talay

Aza	Aza	Aza
A. Karahisar		
<i>Berc Türker</i>	<i>E. Nayman</i>	<i>M. Boysan</i>
Aza	Aza	Aza
<i>Kemal Kusun</i>	<i>B. N. İhtar</i>	<i>E. Sazak</i>
Aza	Aza	Aza
<i>C. Tekin</i>	<i>R. Demirel</i>	<i>A. Tunalı</i>
Aza		
<i>M. Kılıç</i>		

Aza

Sermayesi Devlet tarafından konulmuş ve kendisine hükmi şahsiyeti haiz ticari bir mevki ve vaziyet verilmiş veya verilmesi teklif edilmiş ve Heyeti umumiye azaları Millet Meclisinin Bütçe ve İktisad encümenleri azaları ile Başvekâletin intihab edeceği bazı zevata dayanmış vizeye ve alım satım kanunu hükümlerinden istisna kılınmış müesseselerde meclisi idare azalarının (bu müesseselerin takib edecekleri maksad ve gayelere göre ihtisas sahiblerinin intihabı şarttır) Büyük Millet Meclisi azalarından intihab edilmesini lüzumlu ve faydalı addeder ve kabulünü teklif eylerim. İktisad vekâletinin Sümer bank gibi teessüs etmiş Eti bank elektrifikasyon bürosu, maden tetkik ve altın arama bürosu illi. teessüs edecek şahsiyeti hükmiyeyi haiz müesseselere aid teklifleri gösteriyorki bedema (Devlet kendi sermayesile bazı ticari işlere girmek piyasaya atılmak arzu ve kararındadır). Bu takdirde bu giriş nasıl olmalıdır bunu usul ve teamül ve kanunî mevzuatımız cebhesinden tetkik edelim. Adına serbest meslek erbabı dediğimiz sınıf arasında ticaret sahasını işgal eden insanları iktisadi sahada ferd veya şirket olarak hali faaliyetinde görmekteyiz. Sonunu kâr ve zarara vardiyecek olan bu ferd ve şirketlerin ticari işlerinde söz sahibi olan kimseler ancak sermayeye kısmen veya tamamen iştirak eden insanlardır. Sermayedarlardır.

İcabı maslahat menfaatin dayandığı bu esaslar her memlekette ayrıca kanunlar ile de takviye olunmuş ve buna dair bir çok kayıtlar konulmuştur. (Ticaret kanununun mevaddı muhtelifesi)

Binaenaleyh tesis edilen veya edilecek

olan bu gibi müesseseler de sermaye sahibi Devlettir. Devleti elinde tutan da Büyük Millet Meclisidir. Bu takdirde bu müesseseleri idare edecek olan idare meclisi azalarının da Büyük Millet Meclisinden intihap edilmesi lâzım ve zaruridir. Meclis bu hakkını kimseye devredemez ve kimseye vekâlet veremez. Çünkü:

Teessüs etmiş veya edecek bu ticari müesseselerin vaziyeti hiç bir zaman Devlet muamelâtının ifasına aid esas ve şekillerle mutalea ve mukayese edilemez. Bu ticari müesseseler, miktarı milyonlarca liralara baliğ olan ve neticesini önden katiyetle görmeğe imkân olmayan ve kâr kadar da zarara da tahamülü bulunan muamelât ile alâkadar olacaklar ve bu muamelelerinde de masrafın yapılmasına emir ve müsaade veren vize muamelesinden ve alım satım kanunlarının kayıtlarından istisna edilmiş bulunacaklardır.

Gerçi bu müesseselerin muamelâtını Heyeti umumiye azası sıfatile İktisad ve Bütçe encümeni azaları tetkik etmek ve karar vermek salâhiyetini haizdirler.

Fakat bu heyetin yapacağı tetkika ve vereceği kararlar ancak yapılmış iyi veya fenalığı tebarüz etmiş ve geriye dönülmesi imkânı kalmamış olan işlere inhisar edebilecek ve verilecek kararlar ise ancak temenni sahasından ileri gidemeyecektir.

Ticaret işlerinde ise mühim rol oynayan ve neticelere tesir yapan hâdiseleri yapılmış değil yapılacak işlerde aramak lâzımdır. Yapılmadan evvel yapacağını iyi düşünmek ve iyi karar verebilmek ve bilhassa ticaretin en esaslı ve lüzumlu faildelerindendir.

Milletin, Devletin parasile iş yapacak olanlar sahibinin kontrolü olmaksızın teydiyat yapamazlar. Bu hak ise ancak millet vekillerine aittir.

Bundan gayrilerinin rey sahibi olmaları veya kendilerini o nam ve hesaba mezun vekil telâkki eylemelcri katiyen muvafık ve doğru olamaz.

Bundan başka teşkilâtı esasiye kanununun yüzüncü ve Divanı Muhasebat kanununun birinci maddesi mucibince Devletin bilûmum varidat ve masraflarile mal-

larını ve hesaplarını onun namına tetkik ve muhakeme ile mükellef olan Divanı Muhasebatın (Büyük Millet Meclisinin vekilidir.) Vazifesi de kezalik bu gibi meclis idarelerinin yeddi kudretine verilemez. Büyük Millet Meclisinin vekâleti ancak teşkilâtı esasiye kanunu ile Divanı Mahasebata verilmiştir.

Keza böyle bir hakkın başkalarına da verilmesine zaruret hasıl oluyorsa bu da ancak o kanuna istinaden verilmek lâzımdır.

Şunu da derhal ilâve etmek isterim ki, İktisad vekâletinin bu işlerin başında bulunması ve ledelicab mesul tutulabilmesi de katiyen maksada kâfi olamaz.

Çünkü bu müesseselere verilen salâhiyet Meclisin İktisad vekâletine verdiği salâhiyetleri de geri bırakacak derecede geniş ve şümullüdür.

Mahaza İktisad vekâletinin sarfedeceği herhangi bir meblâğ evrakı müsbitesi ihzar bütçe ile olan alâkası tayin ve tesbit olunduktan sonra Divanı Muhasebatın emri müsaadesi olmaksızın tediye edilemez. Görülüyorki Meclisi Âli vekâleti en küçük bir tediye üzerinde bile serbest bırakılmamış bilakis bütün kuvveti kendi elinde tutarak Vekâleti kaydüşarta tâbi tutmuştur.

Bu müesseselerde ise meclisi idare memleketin iktisadî, ticarî hayatında mühim bir rol oynayacak vaziyetinde ve para sarfına karar verebilecektir.

Bu takdirde Meclisin yedi sekiz milyonluk biri bütçe üzerinde gösterdiği hasasiyetin mikdarı bunun dört beş misline varacak diğer tediyelerde ve ulusun müstakbel ve halihazır hayat ve can alacak teşebbüsât faaliyetlerinde aynı ve belki daha fazlasını göstermemesine imkân tasavvur olunabilir mi işte bu da gösteriyorki bu müesseselerde eksiklerin telâfisi zaruridir.

Netice: Devlet sermayesile teşkkül etmiş ve edecek olan ve heyeti umumiye azaları Büyük Millet Meclisinin Bütçe ve İktisad encümenleri azalarından müteşekkil bulunan sınaî ticarî, ve fennî teşekküllerde idare meclisinin azalarının behemhal Millet Meclisi Bütçe, Maliye, İktisad, Adliye encümenlerinin bu hususda az çok sahibi ihtisas olanlarından seçilmek üzere ikişer azanın intihab edilmesi ve meclisi idaresi olmayan teşekküllere de meclisi idare tarz ve usulünün ilâvesini teklif ederim

Edirne
Mecdi Boysan

Bütçe encümeni mazbatası

İ. B. M. M.
Bütçe Encümeni
K. N. 133
E. N. 1/260

13 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

Elektrik işleri etüt idaresi teşkiline dair olup Başvekâletin 7 haziran 1935 tarih ve 6/1873 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası İktisad encümeninin mazbatasile birlikte encümenimize verilmiş olmakla İktisad vekili Celâl Bayar bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Bu idârenin tesisini icab ettiren esbab hakkında Hükûmetin esbababı mucibesini teyiden İktisad vekili tarafından verilen izahatı yerinde bulan encümenimiz lâyihayı esas itibarile kabul etmiştir. Ancak bazı maddelerde ufak tadilât yapılmasına lüzum görülmüş ve bu tadilâtı da ihtiva etmek üzere hazırlanan lâyiha bağlı

olarak sunulmuştur Müstacelen müzakere edilmesi dileğile Umumî Heyetin tasvibine konmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	İsparta	Trabzon
M. Şeref Özkan	M. Ünsal	Sırrı Day
Kâtib	Balıkesir	Çorum
	A. Aakan	E. Sabri Akgöl
Diyarbakir	İstanbul	Kayseri
R. Bikit	S. Uraz	M. Kerven
Muş	Sivan	Manina
Ş. Çiloğlu	Remzi Çiner	T. Iürkoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Elektrik işleri etüt idaresi teşkiline dair kanun lâyihası

Fasıl: 1

Elektrik işleri etüt idaresinin teşkil maksadı, vazife ve salâhiyetleri

MADDE 1 — Hükmi şahsiyeti haiz olmak ve bütün muamelelerinde bu kanun ile hususî ve ticarî haklar hükümlerine tâbi bulunmak üzere Ankarada bir E. İ. E. idaresi (Elektrik işleri etüt idaresi) kurulmuştur.

E. İ. E. idaresi ticarî usullere göre idare olunur. Bu idarenin bütün sarfiyat ve muamelâtı muhasebe umumiye, artırma, eksiltme ve ihale kanunlarına ve Divanı muhasebat vize ve muraakabesine tâbi değildir.

MADDE 2 — E. İ. E. idaresinin göreceği işler şunlardır:

a - Memlekette mevcut su kuvvetleri ve sair enerji mimbalarını tetkik ederek elektrik istihsaline en elverişli olanları tesbit etmek,

b - Şehir ve kasabalara, fabrikalara, madenlere, demiryollarına ve çiftliklere lâzım olan elektrik enerjisini en ekonomik bir surette temin edecek etütler ve rantabilite hesapları yapmak,

c - Müstakbel sanayi programlarındaki elektrikleendirme kısımlarını hazırlamak,

d - Memlekete lüzumu olan elektrik mühendislerle fen memurlarının ve ustaların yetistirmesi ve tedrisat programları hakkında mütalea beyan etmek,

e - Memlekette mevcut elektrik istihsal ve tevzi kurumlarının muntazam istatistiklerini yapmak,

f - Elektrik santrallerinin maliyet ve satış hesaplarını tetkik etmek, bunların rasyonel ve verimli çalışıp çalışmadıklarını kontrol etmek, ileri memleketlerdeki bu gibi kurumların verimlilikleriyle mukayese etmek, ve santrallerimizin verimini artırmak için Hükümetçe alınacak çareleri araştırmak,

Bu gün mevcut santraller hakkında E. İ. E. idaresi alâkadar şirket veya dairelerden her nevi malûmatı almağa salâhiyettardır. Kendi vasıtasile tesis edilecek santraller hakkında bu maddenin hükmünü doğrudan doğruya tatbik

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Elektrik işleri etüt idaresi teşkiline dair kanun lâyihası

Birinci maddeden yirmi ikinci maddeye kadar olan maddeler Hükümetin teklifi gibi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Elektrik işleri etüt dairesi teşkiline dair kanun
lâyihası*

MADDE 1 — Hükmi şahsiyeti haiz olmak ve bütün muamelelerinde bu kanun ile hukuku hususiye ahkâmına tâbi bulunmak üzere Ankarada bir E. İ. E. İdaresi (Elektrik işleri etüt idaresi kurulmuştur:

E. İ. E. idaresi ticarî usullere göre idare olunur. Bu idarenin bütün sarfiyat ve muamelâtı muhasebei umumiye, artırma, eksiltme ve ihale kanunlarına ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

MADDE 2 — Aynen

eder.

g - Elektrik enerjisi üzerinde mevzu vergiler hakkında etütler yapmak,

h - Elektrik makina, alât ve edevatı ve malzemesine aid gümrük tarife kanunu maddelerinde yapılacak değişiklikler hakkında etütler yapmak,

i - Memleketteki elektrik ücret tarifeleri hakkında etütler yapmak,

j - Yukarıda yazılı işlerden başka İktisad vekâletinden sorulan elektrik işleri hakkında tetkikat yapmak,

k - Yukarıdaki bendlerde yazılı işlerin başa rılması için bütün vesikaları ve malûmatı hazırlayıb toplamak, kolleksiyonlar ve kütüpane vücade getirmek, her türlü ilmî ve smaî tetkikler ve tecrübeler yapmak, su ölçme istasyonları kurmak ve sondajlar yaptırmak,

MADDE 3 — E. İ. E. idaresi, ikinci maddede yazılı olan işleri, İktisad vekâletinden başka diğ er Hükûmet daireleriyle Hükûmete bağı lı bulunan müesseseler ve diğ er hakiki veya hükmi şahıslar hesabına ancak münasib bir ücret mukabilinde yapabilir. Bu işlerin Ankara dışında yapılması lâzım olanları için İktisad vekâletinden izin alınması lâzımdır.

MADDE 4 — E. İ. E. idaresi ikinci maddede yazılı işlerin her hangi bir kısmını, yapacağı anlaşmalar ile başkalarına da yaptırabilmek salâhiyetini haizdir. Ancak, E. İ. E. idaresinin yaptıracağı sondajlar ücret mukabilinde Maden tetkik ve arama enstitüsü tarafından yapılır. Bu sondajların diğ er hakiki veya hükmi şahıslara yaptırılmasının zarureti tahakkuku halinde İktisad vekâletinin müsaadesi lâzımdır.

MADDE 5 — E. İ. E. idaresi enerji membar bulmak için yapacağı araştırmalar hususunda hiç bir ilmühaber, ruhsatname, veya imtiyaz almak mecburiyetinde değildir.

MADDE 6 — Kısmen veya tamamen Hükûmet sermayesile kurulacak smaî müesseseler elektrik ihtiyaçlarını kendileri temin etmeden önce E. İ. E. idaresine müracaatle bu ihtiyacın mevcut veya tasarlanmakta olan muntaka santrallerından temininin kabil olup olmadığını öğrenmeğ e mecburdurlar.

B. E.

MADDE 3 — Aynen

MADDE 4 — Aynen

MADDE 5 — Aynen

MADDE 6 — Aynen

Hü.

İk. E.

MADDE 7 — Belediyeler kendi şehir ve kasabalarının her türlü elektrik ihtiyacı için santral kurmadan, ve bu maksadla imtiyaz vermeden, veya mevcut imtiyazları temdid etmeden önce keyfiyeti E. İ. E. idaresine bildirip bu ihtiyaçların mevcut veya tasarlanmakta olan mntaka santrallerinden temininin kabil olup olmadığını öğrenmeğe mecburdurlar.

MADDE 8 — E. İ. E. İdaresi hazırlayacağı elektrik santralleri, nakil hatları ve tevzi şebekeleri projelerini, yapılan masrafların hülâsasını gösteren bir raporla beraber İktisad ve kâletine verir.

Fasıl : II

E. İ. E. İdaresinin idare sureti

MADDE 9 — E. İ. E. İdaresi İktisad ve kâletinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reiscümhurun tasdiki ile tayin edilen bir genel direktör tarafından idare olunur.

MADDE 10 — E. İ. E. İdaresinde, genel direktörden başka bir genel direktör muavini ile görülecek lüzum ve ihtiyac nisbetinde şube direktörü, mütehasıs, mühendis ve diğer memur ve müstahdemler bulunur.

Genel direktör muavini ile sube direktörleri, genel direktörün inhası üzerine İktisad ve vekâleti tarafından ve diğer mütehasıslar, mühendisler ve memurlar genel direktör tarafından tayin edilirler.

MADDE 11 — E. İ. E. İdaresi icabı halinde genel direktör muavinile mütehasıslarını, mühendislerini ve ustabasilarile, tecrübeli işçilerini yabancılardan seçebilir.

MADDE 12 — E. İ. E. İdaresi memur ve müstahdemleri halk ile ve mensub oldukları idare ile muamele ve münasebetlerinde hususî müessese memurları gibi muameleye tâbi olup, haklarında memurun muhakematı hakkındaki kanun ile memurun kanununun hükümleri tatbik olunmaz.

E. İ. E. idaresine aid mallar Devlet malıdır. Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun suiisti-

B. E.

MADDE 7 — Belediyeler kendilerinin her türlü elektrik ihtiyacı için santral kurmadan ve bu maksadla imtiyaz vermeden veya mevcut imtiyazları temdid etmeden önce keyfiyeti E. İ. E. İdaresine bildirib bu ihtiyaçların mevcut veya tasarlanmakta olan mmtaka santrallarından temininin kabil olub olmadığını öğrenmeğe mecburdurlar.

MADDE 8 — Aynen

MADDE 9 — Aynen

MADDE 10 — Aynen

MADDE 11 — E. İ. E. İdaresi icabı halinde genel direktör muavini ile mütehassıslarını mühendislerini ve ustabaşları ile tecrübeli işçilerini İktisad vekâletinin müsaadesi ile yabancılardan seçebilir.

MADDE 12 — Aynen

mal edenler hakkında Devlet mallarına karşı işlenen bu çeşid suçlara aid cezaî takibat yapılır.

MADDE 13 — E. İ. E. idaresinin hesap senesi malî senedir. İdare, her yılın ikinci kânun ayının sonundan önce, ertesi yıl içinde yapacağı işlerin programile kadrosu, tesisat ve demirbaş eşyasının bedellerinin tutarı ve idarenin masrafları karşılığı olmak üzere umumî bütçeden idareye verilmesi lâzımgelen meblâğın tahminî hesabını gösteren bir raporu İktisad vekâletine verir. İktisad vekâleti tarafımdan bu raporun tetkiki sonucunda tasdik edilecek yıllık iş programı dairesinde muamele yapılır.

E. İ. E. idaresi yıl içinde işlerin almış olduğu inkişaf dolayısıyla tasdik edilen yıllık iş programından ayrılmak zaruretini gördüğü takdirde, vaziyeti vaktinde vekâlete bildirerek alacağı direktiflere göre işini yürütür.

MADDE 14 — E. İ. E. idaresinin hesapları, biri İktisad ve diğeri Maliye vekâletince, her hesap yılı başında birer yıl için tayin edilen iki murakipten mürekkep bir hevet marifetile murakabe olunur. Murakibler, ticarî ve sınaî müesseseler muhasebesine vâkıf olanlar arasından seçilir. Bunlara verilecek ücret, ayda 150 lirayı geçmemek şartile İktisad vekâleti tarafımdan takdir olunur. Bu murakiblik vazifesi muhassas aylık ücret verilmek şartile, aynı vasıfları haiz Hükümet memurlarına da gördürülebilir. Müddeti biten murakibler yeniden tayin edilebilir.

MADDE 15 — İktisad vekâleti, lüzum gördükçe E. İ. E. İdaresinin bütün işlerini, muamelelerini, ve hesaplarını teftiş ve murakabe ettirir.

MADDE 16 — E. İ. E. İdaresi senelik blâncosunu ve bu blânço ile yıl içinde yapılan işler hakkında izahatı muhtevi bir raporu her hesap yılının sonundan itibaren nihayet üç ay içinde İktisad vekâletine vermeğe mecburdur. İktisad vekâleti bunları ve murakabe heyetinin yıllık raporunu kendi mütaleasile birlikte umumî he-

B. E.

MADDE 13 — Aynen

MADDE 14 — E. İ. E. İdaresinin hesapları, biri İktisad, ve diğeri Maliye vekâletince her hesap yılı başında birer yıl için tayin edilen iki mürakibten mürekkeb bir heyet marifetile murakabe olunur. Murakibler ticarî ve sınaî müesseseler muhasebesine vâkıf olanlar arasından seçilir. Bunlara verilecek ücret her sene umumî heyetçe tayin olunur. Bu mürakiblik vazifesi muhassas ücreti verilmek şartile aynı vasıfları haiz Hükûmet memurlarına da gördürülebilir. Müddeti biten murakibler yeniden tayin edilebilir.

Murakibler E. İ. E. İdaresinin mevcudlarını her nevi muamelelerini muntazaman tetkik ve murakabe ile mükelleftir. Üç ayda bir muamelât hakkında İktisad ve Maliye vekâletlerine bir rapor verirler. Bu raporların birer sureti umumî heyete tevdi olunacak senelik rapora bağlanır.

MADDE 15 — Aynen

MADDE 16 — Aynen

yetin tasdik ve tasvibine konulmak üzere tevdi tarihinden itibaren iki ay içinde Başvekâlete verir.

MADDE 17 — E. İ. E. İdaresinin umumî heyeti Başvekâletten intihab edilecek üç murahhas ile Büyük Millet Meclisinin, Bütçe, İktisad ve Divanı muhasebat encümenleri azalarının ekseriyet halinde toplantısından vücade gelir.

MADDE 18 — Umumî heyet, Başvekâletten gönderilib Büyük Millet Meclisi Reisi tarafından havale edilen E. İ. E. İdaresinin yıllık blânço-sile raporunu, murakabe heyetinin yıllık raporunu ve İktisad vekâletinin bunlar hakkındaki mütaleasını tetkik edib idarenin blânçosunun tasdiki ve raporların tasvibi veya bunların reddi hakkında karar verir. Umumî heyetin blânço-yu tasdik ve raporları tasvib kararı E. İ. E. İdaresi memurlarının ibrasını tazammun eder.

Fasıl: III

E. İ. E. idaresinin varidatı

MADDE 19 — E. İ. E. idaresinin varidatı şunlardır:

a - İktisad vekâletinin bütçesine her yıl muavenet faslından konulup, makbuz mukabilinde idareye Hazineден defaten verilecek olan tahsisat,

b - Üçüncü maddeye tevfikân ücret mukabilinde yapılacak işlerden ve hazırladığı projeleri tatbik edecek müesseselerden alınacak ücretler,

c - Hükümetçe ve İktisad vekâletince devredilecek olan gayrimenkullerle sair demirbaş eşyaların muhammen kıymetleri,

d - İdare mevcudlarının getirebileceği faiz ve iradlar,

e - Kendisine nakid veya ayniyat suretile yardımda bulunduğu ve bu yardımın kabulüne İktisad vekâletince muvafakat olunduğu takdirde bunun tutarı veya kıymeti.

Bu varidattan hesap yılı sonuna kadar sarfedilmeyenler idarenin ertesi yıl varidat hesabına nakledilir.

B. E.

MADDE 17 — E. İ. E. İdaresinin umumî heyeti Başvekâletten intihab edilecek üç murahhas ile Büyük Millet Meclisinin Bütçe, İktisat ve Divanı muhasebat encümenleri azalarının toplantısından vücade gelir.

MADDE 18 — Aynen

MADDE 19 — E. İ. E. İdaresinin varidatı şunlardır:

a - İktisad vekâletinin bütçesine konulub idareye verilecek olan tahsisat,

b - Üçüncü maddeye tevfikân ücret mukabilinde yapılacak işlerden ve hazırladığı projelere tatbik edecek müesseselerden alacak ücretler,

c - İdare mevcudlarının getirebileceği faiz ve iradlar,

d - Kendisine İktisad vekâletinin muvafakata nakid veya ayniyat suretile yapılacak yardımlar.

Bu varidattan hesap yılı sonuna kadar sarfedilmeyenler idarenin ertesi yıl varidat hesabına nakledilir.

Hü.

İk. E.

Fasıl: IV

Müteferrik maddeler

MADDE 20 — E. İ. E. idaresi Devlet müesseselerine ve Sümer bankla Ziraat, Emlâk ve eytam bankaları gibi millî müesseselere mahsus haklar ve imtiyazlarla, teşviki sanayi kanununa göre birinci sınıf maden ocaklarına verilen müsaade ve muafiyetlerden istifade eder.

MADDE 21 — E. İ. E. İdaresinin idare ve murakabe şekillerile Umum müdür ve mura-kiblerin vazife ve salâhiyetleri, idarenin dahilî teşkilâtile sureti idaresi, bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren en geç bir yıl zarfında İktisad vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek bir dahilî nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 22 — 2450 numaralı İktisad vekâleti teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanunun birinci maddesindeki (C) bendindeki (6) numaralı fıkra ve aynı kanunun (1) numaralı cetvelindeki elektrifikasyon bürosu ilga olunur ve 1935 İktisad vekâleti bütçesinin 664 ncü faslının (1) nci maddesile verilmiş tahsisattan elektrifikasyon bürosu müstahdemini ücretleri karşılığı olarak 19 000 lira bu kanunun 19 ncü maddesi mucibince E. İ. E. İdaresine verilir.

MUVAKKAT MADDE 1 — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren 1935 hesap yılının sonuna kadar geçen müddet E. İ. E. İdaresinin ilk hesap yılıdır. Bu ilk hesap yılına aid olan iş programını havi raporun, bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren iki ay içinde tanzim ve tasdik edilmesi şarttır.

MUVAKKAT MADDE 2 — E. İ. E. İdaresine, 1935 hesap senesi için işbu kanunun (19) ncü maddesinin (a) fıkrasına tevfi kan tediy e edilmek üzere İktisad vekâletinin 1935 bütçesinin muavenet faslma (150 000) lira tahsisat konulmuştur.

MADDE 23 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 22 — 2450 numaralı İktisad vekâleti teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanunun birinci maddesindeki (C) bendindeki (6) numaralı fıkra ve aynı kanunun (1) numaralı cetvelindeki elektrifikasyon bürosu ilga edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1 — Hükûmetin teklifi olduğu gibi kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2 — 1935 yılı İktisad vekâleti bütçesinin 664 ncü faslının birinci maddesinden 19 000 lira işbu kanunun 19 ncü maddesinin (a) bendi mucibince E. İ. E. idaresine geçer. Bundan başka E. İ. E. idaresine 1935 hesap senesi için işbu kanunun 19 ncü maddesinin (a) bendi mucibince tediy e edilmek üzere İktisad vekâletinin 1935 yılı bütçesinde yeniden açılacak muavenet faslma 50 bin lira tahsisat konulmuştur.

MADDE 23 — Hükûmetin teklifi olduğu gibi.

B. E.

MADDE 20 — Aynen

MADDE 21 — E. İ. E. İdaresinin, idare ve murakabe şekillerile umum müdür ve murakiblerin vazife ve salâhiyetleri, idarenin dahilî teşkilâtile sureti idaresi, bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren en geç bir yıl zarfında İktisad vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek bir dahilî talimatname ile tesbit olunur.

MADDE 22 — İktisad encümeninin 22 nci maddesi aynen

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Aynen

MUVAKKAT İKİNCİ MADDE — İktisad encümeninin maddesi aynen

MADDE 23 — Aynen

Hü.

MADDE 24 — Bu kanunun tatbikına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

6 - VI - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Ab. Özmen</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>Celâl Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>M. Erkmen</i>

İk. E.

MADDE 24 — Hükûmetin teklifi olduğu gibi.

B. E.

MADDE 24 — Aynen

